

Передмова

Кафедра вищої геодезії та астрономії бере свій початок від 18 червня 1871 року, коли постановою Міністерства культури й освіти Австро-Угорщини у Львівській політехніці (тоді Цісарсько-Королівській технічній академії у Львові) було створено кафедру геодезії та сферичної астрономії. Першим завідувачем кафедри став професор Домінік Зброжек, якого згодом було обрано ректором Львівської політехніки. 15 листопада 1877 року у присутності міністра культури та освіти Австро-Угорщини Карла фон Штремаєра і намісника Королівства Галичини та Лодимерії, графа Альфреда Потоцького відбулося урочисте відкриття головного корпусу Львівської політехніки, а разом із ним єдиної у Львові у XIX столітті астрономічної обсерваторії, запроєктованої і побудованої для освітньо-наукових потреб кафедри геодезії та сферичної астрономії.

З плином часу кафедра не раз змінювала свою назву, розділялася та об'єднувалася, але незмінним залишилися високий науковий та освітній потенціал, розвиток різних наукових шкіл та збереження своїх традицій. Довоєнний період діяльності кафедри (1871–1939 рр.) характеризувався астрономічними, метеорологічними та сейсмологічними дослідженнями. Не можна не згадати, що у 1880–1888 рр. під керівництвом завідувача кафедри проф. Д. Зброжека кафедра створила першу нівелірну мережу Львова, оскільки державної мережі точного нівелювання в Галичині тоді не було. Відлік висот створеної мережі вели від стінної марки, закладеної в будівлі головного корпусу Львівської політехніки, висоту якої визначили за допомогою барометричного нівелювання від рівня Адріатичного моря. Радянський період характеризувався масштабними дослідженнями у галузі теорії фігури Землі, гравіметрії, геодезичної астрономії і космічної геодезії.

Виклики нашого часу потребують виконувати наукові дослідження на стику різних наук, що призводить до розширення кола наукових зацікавлень працівників кафедри вищої геодезії та астрономії. Насамперед можна виділити такі напрями наукових досліджень, як розвиток та оптимізація ГНСС-мереж (проф. К. Р. Третяк, проф. С. Г. Савчук, проф. І. Р. Савчин, доц. С. В. Доскіч), ГНСС-геодинаміка (проф. К. Р. Третяк, проф. С. Г. Савчук, доц. І. Р. Савчин, доц. О. В. Серант), дослідження теорії фігури Землі (доц. Б. Б. Джуман, асист. А. В. Федорчук), створення геодезичної та вертикальної референціальних систем на територію України (проф. С. Г. Савчук, доц. Б. Б. Джуман, асист. І. В. Брусак), дослідження впливу атмосфери на проходження радіосигналів (доц. Л. М. Янків-Вітковська), дослідження сейсмічної активності (доц. Б. Є. Купльовський, доц. О. В. Серант, асист. І. В. Брусак), дослідження Арктики та Антарктиди геодезичними методами (проф. К. Р. Третяк, проф. С. Г. Савчук, проф. І. Р. Савчин), дослідження вертикальної геодинаміки з використанням InSar-технологій (доц. Д. В. Кухтар, асист. А. В. Федорчук).

Виконання значного обсягу наукової роботи працівниками кафедри сприяє підготовці дисертаційних робіт. Тільки за часів незалежності України на

кафедрі вищої геодезії та астрономії захищено шість докторських та понад 30 кандидатських дисертацій (докторів філософії).

Стосовно освітньої діяльності, сьогодні на кафедрі вищої геодезії та астрономії навчання проходить за спеціальністю 103 “Науки про Землю” (ОПП “Геоконсалтинг та моніторинг Землі”) та суміжними спеціальностями. Більша частина навчальних дисциплін забезпечена навчально-методичною літературою авторства працівників кафедри. Для читання лекцій за міжнародною програмою “visiting professor” регулярно запрошуються провідні закордонні фахівці, які передають свій досвід студентам. Студенти також активно беруть участь у різноманітних програмах міжнародної академічної мобільності, як-от: подвійні дипломи, Erasmus+, NAWA тощо.

З огляду на пройдений шлях, відаємо шану нашим корифеям, які доклалися до розвитку кафедри, і дивимося із впевненістю в майбутнє, в якому наступні покоління берегти будуть великі традиції і підніматимуть вгору прапор кафедри вищої геодезії та астрономії.

*Завідувач кафедри вищої геодезії та астрономії,
доктор технічних наук, доцент Богдан Джуман*